

Motion till riksdagen

1989/90:Jo9

av Per-Ola Eriksson och Hans Dau (c, m) med
anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Behovet av en stabil ekonomisk utveckling med rättvis fördelning av resurser mellan människor gör det nödvändigt att i ökad utsträckning främja kooperationen.

Den kooperativa företagsformen framhålls ofta som ett lämpligt alternativ för att bedriva verksamhet i offentlig regi. Kooperationen är också ofta ett bättre alternativ än aktiebolagsformen, särskilt när ägargruppen varierar.

Verksamheten bedrivs i det kooperativa företaget, ekonomiska föreningen, enligt samma principer som för bolaget. Det som främst skiljer är att det kooperativa företaget är en personassociation och inte en kapitalassociation. Det innebär att beslutsfattandet och styrningen av företaget sker i demokratiska former och att överskottet i verksamheten fördelas efter medlemmarnas omsättning med föreningen och inte efter deras kapitalinsatser. Redan härigenom har det kooperativa företaget ett mervärde för samhället som det är viktigt att slå vakt om. De kooperativa företagen är konkreta exempel på väl utvecklad ekonomisk demokrati.

Trots att kooperationen utgör en betydande del av svenskt näringsliv behandlas kooperationen många gånger njugett av statsmakterna.

Exempel på bristande förståelse för den kooperativa särarten finns i den nys avlämnade hypoteksutredningen, där man av rena bekvämlighetsskäl förordar en aktiebolagslösning framför att undersöka möjligheterna att alltså ha kvar en kooperativ landshypoteksbank. Den pågående konkurrensutredningen demonstrerar en total brist på vilja och förmåga att förstå hur kooperation fungerar.

I den aktuella forskningspropositionen saknas också en positiv syn på kooperation som ett viktigt inslag i det svenska samhället och näringslivet.

Avsaknaden av forskningsfrämjande insatser på det kooperativa området står i kontrast till de strävanden att främja kooperativa lösningar som samhället i andra sammanhang ger uttryck för, t.ex. inom det sociala området och inom vårdsektorn.

Genom Kooperativa Rådet och kooperationens utvecklingssystem, där staten och den etablerade kooperationen stödjer kooperativ utveckling, görs viktiga insatser.

Den kooperativa företagsformen är särskilt lämplig för att starta mindre verksamheter där det personliga engagemanget och den personliga arbetsin-

satsen spelar en stor roll. Det är särskilt fallet på landsbygden och speciellt i glesbygd. Behovet av samverkan är här stort.

Det är mot denna bakgrund olyckligt att inte samhället också i utbildnings- och forskningssammanhang tydligare visar sin vilja att stödja den kooperativa utvecklingen. Forskningen utgör en avgörande strategisk resurs för kooperationens framtida utveckling. Det är därför angeläget och hög tid att en målmedveten satsning görs på att främja den kooperativa forskningen.

Av tradition har kooperationsforskning främst bedrivits på Sveriges Lantbruksuniversitet. Någon professur i ämnet finns dock inte. För närvarande finns ett universitetslektorat för kooperativ forskning.

För att ge kooperationsforskning nödvändig stadga och möjlighet att attrahera unga forskare bör en professur med inriktning på såväl den nya som den etablerade kooperationen inrättas vid lantbruksuniversitetet. Därigenom uppnås ett litet men ändå mycket viktigt komplement till den omfattande forskning som bedrivs vid landets högskolor och universitet kring aktiebolaget.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om behovet av att inrätta en professur i kooperation vid Sveriges lantbruksuniversitet.

Stockholm den 20 mars 1990

Per-Ola Eriksson (c)

Hans Dau (m)